

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$, an 12 cor. $\frac{1}{4}$, an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.To' ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Crăciunul răniților.

— Cuvânt rostit de prof. Al. Ciura, cu ocazia
popului de Crăciun, oferit soldaților răniți din Blaj
de „Reuniunea femeilor române” din loc. —

Doamnelor și Domnilor!

Iubiți frați!

Ne-am adunat în ajunul sfintei sărbători de mâne, să prăznuim în mijlocul vostru, iubiți eroi, marele praznic al Nașterii Ace-luia, care s'a coborât din ceriu pentru noi oamenii și a noastră mântuire.

E sărbătoarea păcii și a dragostei.

Se împlinesc o mie nouă sute cincisprezece ani de când Preacurata Fecioară Maria s'a oprit în Viflaim, cu sfântul Iosif, unde a născut pe Mântuitorul, într'o iesle. Fiul lui Dumnezeu, care ar fi putut să ia trup omenesc în cel mai strălucit palat, încunjurat de toate podoabele lumii — s'a scoborât într'o iesle săracă, pentru ca să ne arete, chiar prin venirea lui în lume, că nu bogăția lumii este lucrul cel mai de căpetenie, ci sufletul curat și bun, chiar de ar fi văzut el lumina zilei, în cea din urmă colibă săracă.

Indatăce s'a născut pruncul dumnezeesc, cerul s'a luminat de o lumină mare și ingerii au început să se coboare pe razele de lumină, vestind oamenilor bucuria cea mare: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăînvoire”.

Păstorii au auzit cântarea — și-au părăsit turmele și au grăbit și ei să se închine Celuice s'a născut pentru mântuirea noastră. În calea lor spre ieslea din Viflaim au văzut o ștea minunată, care s'a oprit deasupra locului, unde era pruncul. Și trei crai din răsărit, — Melchior, Gașpar și Valtazar — veniau, încălecați pe cămile, aducând daruri scumpe Celui nou-născut.

Au intrat cu toții în staulul luminat de steaua cea minunată, și când au văzut pruncul și pe mamă-sa, cei trei crai au în-genunchiat și i-au adus lui daruri: aur, smirnă și tămâie.

Și căzând, s'au închinat Lui.

Și copilul dumnezeesc și-a ridicat mânuțele sfinte și i-a binecuvântat.

El nu putea încă să grăiască, dar cei trei crai și păstorii, cari rămaseră acolo, totuș au înțeles din șoaptele ingerilor, ce le spunea pruncul.

El, le spunea, prin graiul ingerilor: „M'am coborât din ceriu, nu ca să fac voia

mea, ci a Celuice m'a trimis pe mine. Și aceasta este voia Tatălui, ca tot celce crede întru mine, să aibă vieța de veci... Iubiți-vă unul pe altul, cum și eu V'am iubit pe voi... Să nu se turbure sufletul vostru... Pacea mea aduc vouă. Fericiți sunt ceice plâng, că aceia se vor mângăia; fericiți sunt cei alungați pentru dreptate, că acelora este împărăția ceriurilor... Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceriuri“...

Așa glăsuiau cetele ingerilor la leagănul lui Hristos — și cuvintele lor s'au adevărit, mai târziu, prin vieța sfântă a Mântuitorului și prin biserica, pe care a întemeiat-o.

* * *

Deatunci au trecut atâtea sute și sute de ani. Omenimea prăznuiește în fiecare an seara aceasta sfântă, cu gândul la Mântuitorul, care s'a coborât din ceriu, ca să ne aducă pe pământ pacea și bunăînvoire între oameni.

Ne-am adunat și acum să sărbătorim acest mare praznic.

Dar — mi-se pare — că fețele noastre nu sunt așa de vesele și de senine, cum erau alte-dăți; mi-se pare, că fețele tuturor sunt mai posomorite și mai îngândorate.

Pacea și bunăînvoirea, ce domnea până acum între oameni, s'a spulberat deodată; lumea s'a încăierat într'un războiu cumplit.

Și în șuerul gloanțelor, în bubuitul șrapnelor și în râpăitul mitraliezelor, abia mai putem deosebi glasul colindătorilor, cari ne vestesc și azi bucuria cea mare:

O, ce veste minunată
Din Viflaim ni s'arată.
Astăzi s'a născut
Cel fără de'nceput
Cum au zis prorocii.

Abia se mai aud azi cuvintele frumoase ale colindei, în care se amestecă șgomotul grozav al războiului și țipetele de ură sau de moarte ale eroilor, cari se prăbușesc, mușcând cu dinții în țărâna șanțurilor.

* * *

Ne ridicăm privirea asupra voastră, fraților, cari ați stat, în atâtea rânduri, în fața gloanțelor și a baionetelor dușmane.

Voi ați stat în fața morții, ca niște eroi bravi ce sunteți.

Și moartea s'a năpustit asupra voastră, întinzându-și coasa ei grozavă — și a cosit în rândurile voastre, culcând la pământ mii și mii de viteji, cari nu se vor mai întoarce

nici odată, la satul lor, să-și mai vadă părintii, nevasta și copilașii.

Mii și mii de viteji au rămas acolo, în țară străină, și cei de acasă nici nu vor ști unde e groapa, în care zac, ca să le ridice la cap o cruce, pe care să le scrie numele lor de viteaz.

Și voi ați luat parte la încăierarea cea mare — și voi v'ați împlinit cu vrednicie datoria de apărători ai țării.

Dovadă rănile din cari săngerăți; dovadă cărjile de cari vă sprijiniți; dovadă fețele voastre palide, pe cari se văd încă așa de bine urmele suferințelor, ce ați îndurat.

Voi v'ați îndeplinit datorița de apărători ai țării, vărsându-vă sângele pentru ea, și primejduindu-vă pentru ea, cel mai mare bun, ce-l are omul în lumea pământescă — vieța.

Voi ați luptat cu vitejie și ați adus cinste neamului nostru românesc; fiecare dintre voi care a luptat cu vrednicie, a adus cinste neamului, din care face parte.

Coasa morții a șuerat deasupra capetelor voastre; ea v'a răsturnat la pământ, v'a rănit (mai grav sau mai ușor) dar nu v'a putut răpune.

Acum vă ocrotiți în acest adăpost, tă-măduindu-vă rănile și așteptând, la caz de lipsă, să vă împliniți din nou datoria, când va suna iarăș goarna de chemare.

Noi ne-am gândit la voi, fraților, când erați pe câmpul de luptă, din clipa când am văzut trenurile încărcate cu voinici, ce plecau la bătaie.

În gândul nostru, v'am văzut de mulțori, cum stați ascunși în șanțurile umede, împușcând asupra dușmanului... Vedeam valurile de fum, auziam cum șueră gloanțele — și apoi se pornia, ca o vijelie îngrozitoare, bubuitul tunurilor. Luptătorii se rostogoliau și de o parte și de alta... Apoi se auzia, cum trîmbița sună alarmă — și voi vă ridicați din șanțuri, cu inima în dinți — și năvăliați asupra dușmanului, cu baionetele pe vârful puștii, imprăștiind moarte în jurul vostru.

În gândul nostru, vedeam apoi câmpul de luptă, după atacul cumplit... Vedeam răniți, sbătându-se în țărână, în dureri cumplite; vedeam cum morții stau cu fețele palide, întorși pe spate, cu pieptul sfărâmat de gloanțe și șrapnele; vedeam schilavi târându-se, cu mare greu, la adăpostul vreunui șanț.

Noi ne-am gândit la voi fraților, când erați pe câmpul de luptă — și ne gândim

și azi, când v'ați rentors iarăș între noi. „Reuniunea femeilor române“ de aici și Drul nostru Vasile Hâncu, v'a întins mână de ajutor, s'au îngrijit de hrana voastră v'au îngrijit pe patul vostru de suferință și v'au spus vorbe de încurajare și de mângâiere.

Și în seara aceasta sfântă, pe care voi n'o puteți petrece la vetrele voastre de acasă, s'au îngrijit să vă aducă daruri de Crăciun, ca să vă uitați dorul de cei de acasă, și să aveți o sară mai veselă, după atâtea zile și nopți de vitejie și de suferințe.

***

Cuvine-se, fraților, ca în această seară sfântă, pe care voi o petreceți aici, să ne gândim cu toții și la vitejii voștri tovarăși de arme, cari luptă și acum prin noroiu și zăpadă grozavă, apărându-și patria.

Să ne gândim la vitejii, cari au murit — s'au mor poate chiar în clipa aceasta sfântă — pe câmpul de bătaie, pecetluind cu sângele lor scump, credința lor pentru tron și țară. Cuvine-se, să ne gândim la gropile în cari se odihnesc acum, rugând pe Dumnezeu să le dea odihnă lină și răsplată vredniciei lor, în împărăția lui cea cerească!

Cuvine-se, să ne aducem aminte, în rugăciunea ce vom rosti-o în seara aceasta, și de frații, cari luptă din greu cu dușmanul, suferind atâtea năcazuri, — cerând ca Dumnezeu să-i ocrotească, să-i ducă la biruință, ca să-i putem vedea iarăș voinici și sănătoși întorcându-se la vetrele lor de acasă.

Cuvine-se, să ne rugăm în seara aceasta, după cum ne învață sfânta biserică pentru pacea a toată lumea și pentru liniștirea dușmăniei dintre neamuri.

***

Răsboiul, fraților, aduce multe năcazuri și supărări între oameni, dar după ce el a trecut, după ce oamenii și-au întins iarăș mâna de pace, urmează vremuri mai bune și mai fericite.

Aceste vremuri mai bune și mai fericite sunt răsplata pentru sângele, ce l-ați vărsat, pentru suferințele ce ați îndurat și pentru atâtea mii și mii de vieți, ce s'au stins pe câmpul de luptă, pentru apărarea patriei.

În seara aceasta sfântă, când colindătorii ne vestesc nașterea Mântuitorului, să ne întorcem și noi cu gândul la ieslea din Viflaim, în care s'a născut Cel fără de neput. Să-i cântăm și noi colinde și cântece de preamărire, rugându-l să ne dea putere și bărbăție, ca să putem trece prin năcazurile multe și mari ale acestor zile grele.

Să-L rugăm să ne dea puteri, ca să ne împlinim până în capet datoria, cu cinste.

Și când va trece peste capetele noastre această furtună cumplită, să-L rugăm să răsplătească după vrednicie credința, suferințele și viețile noastre, ce le-am adus jertfă, cu atâtea vitejie, pentru tron și țară.

Vă doresc, fraților, sărbători fericite, și dea Dumnezeu, ca vitejia și suferințele voastre să aducă roade îmbelșugate!

Pastorala Ilustrității Sale Dr. Demetriu Radu. Luăm cu bucurie act de pastorala P. S. Sale Episcopului Orășii, emisă din prilejul sf. sărbători a Nașterii Domnului. O facem aceasta cu atât mai vârtos, deoarece vedem în actul acesta modul cel mai binevenit prin care arhipăstorul se coboară la turma incredințată lui spre păstorire, îndemnându-o la stărnice în cre-

dință, la viață pie și temătoare de Dumnezeu și la neclintita alipire față de biserică și așezămintele ei.

Pastorala cuprinde în partea primă Enciclica cunoscută a preafericitului părinte papa Benedict XV, iar în partea a doua, se reproduce un mare discurs despre vitalitatea papatului, rostit de Ilustritatea Sa în catedrala catolică din București, în luna Noemvrie 1889 la încheierea jubileului preoțesc al marelui pontifice Leo XIII. Discursul este o splendidă apoteoză a papatului, care a ieșit biruitor din toate vicisitudinile vremilor și stă neclintit ca un document viu, despre întemeierea sa divină. Discursul e introdus de următoarele cuvinte:

Cetind această epistolă enciclică prin care Preafericitul Părinte între altele ne îndeamnă pe toți ca să fim strinsi uniți cu Capul suprem al Bisericii, să ascultăm cu supunere învățăturile Lui și să ne ferim de cei ce s'ar încerca să ne abată dela unirea și supunerea noastră către Biserica catolică, cu durere ne-am adus aminte de sârmanii noștri frați în credința lui Hristos, de Rutenii uniți din Galiția pe cari amară soarte i-a ajuns prin năpăstuirea înfricoșatului războiu întins mai ales preste țara lor. Și ce este mai dureros e, că nunumai orașele, satele și avutul lor au fost în mare parte nimicite, nunumai viața lor trecătoare a fost prin multe primejdii amenințată, dar și credința și alipirea lor către Scaunul apostolic al Sântului Petru din Roma a fost pusă la cea mai grea încercare. Cât poate fi de dureroasă soarta unui popor care se vede ajuns în primejdia de a fi rupt prin forța brutală, despărțit de centrul dător de viață, de izvorul mântuirii sufletului!

Viu este însă Domnul, și această grea încercare în scurtă vreme li se va întoarce spre bucurie și încă și mai întăriți prin puterea de viață izvoritoare și lor din supunerea către Pontificatul Roman, către această dumnezeiască instituție zicem, carea strălucind ca și un soare luminos în mijlocul lumii, veghiază neîncetat preste soarta fiilor săi, apărându-i cu tărie și conducându-i cu înțelepciune spre plaiurile fericirii cerești.

Cu adevărat minunată operă a divinului Mântuitor! Că precând alcătuirile oamenilor și soarta popoarelor, sunt așa de nestatornice și de espuse la atâtea primejdii de perire, precum așa de lămurit ni-o arată și întâmplările zilelor grele de acuma, instituția dumnezeiască a Papatului stă neclintită de vijuliile vremilor și nefrântă de răutatea oamenilor.

Audiența contelui Tisza. Contele Tisza István, ministru prezident, a fost primit în audiență de M. Sa în Schönbrunn. Tot în aceeași zi s'a prezentat în audiență și prim-ministrul austriac contele Stürgkh. După audiență, contele Tisza a descins la ministeriul de externe, unde s'a sfătuit timp mai îndelungat cu ministrul de externe contele Berchtold.

Liga din București și partidul național român. A fost de prevăzut, că alegerea părintelui Dr. Vasile Lucaciu de prezident al Ligei din București și a domnului Octavian Goga ales în comitetul central, va provoca grave nedumeriri dincoace și va constrânge partidul național român, ca să-și precizeze atitudinea față de acești membri ai partidului.

Românul din Arad desaproabă într'un număr mai recent atitudinea dlor Lucaciu și Goga, provocându-i ca să dimisioneze din partid.

„În fața celor întâmplare la Liga Culturală, scrie „Românul“ acum Liga Națională din București, ne simțim datori a declara cu toată seriozitatea, ce se impune zilelor de azi, că poporul românesc din Ungaria și Ardeal este și rămâne între orice împrejurări credincios patriei sale ungare și dinastiei glorioase a Habsburgilor. Sute de mii de soldați români își varsă azi sângele cu vitejie recunoscută și cu credință pentru patrie și tron și această vitejescă și patriotică purtare a *poporului* este singura făclie, care poate călăuzi în acțiunile lor pe bărbații politici conducători ai acestui popor. Poporul românesc din Ungaria și Transilvania, prin sângeroase jertfe ce le aduce, a dat pe față convingerea sa izvorită din instinctul conservării sale naționale, că singura primejdie reală a existenței noastre naționale este *slavismul*.

Dacă frații noștri din România cred altfel, e treaba lor. *Nu este însă nici decum treaba dlor Dr. Vasile Lucaciu și Octavian Goga să facă la BUCUREȘII politica Românilor din Ungaria și Ardeal.* Înainte de a lua parte la acțiuni și propagande politice în România, dd. Vasile Lucaciu și Octavian Goga trebuiau să se expatrieze și să declare, că nu voiesc să mai facă parte din conducerea politică oficială a poporului românesc din Ungaria și Ardeal. Politica acestui popor se face aici acasă în țara lui, *prin el însuși*, și cine vrea să-l conducă în orice direcție, trebuie să fie în fruntea lui luând asupra-și întreaga răspundere a indemnurilor sale.

Comitetul executiv al partidului național român din Ungaria și Ardeal nu poate să reprezintă altă politică, decât aceea pe care o face poporul românesc întreg din Ungaria și Ardeal, jertfându-și cu atâtea îmbelșugare scump sângele său pentru patrie și pentru tron. Suntem convinși, că dd. Vasile Lucaciu și Octavian Goga își vor fi trimis deja dlui Dr. Teodor Mihali dimisiunea lor din comitetul executiv al partidului național-român din Ungaria și Transilvania“.

Dupăcum cetim acum în foi domnii Lucaciu și Goga și-au prezentat deja dimisia din partidul național român.

Jurământul officios al învățătorilor din dieceza Gherlei. În cele mai multe dieceze din patrie este prescriș, ca învățătorii cu ocaziunea ocupării postului lor docental, să depună jurământ, că vor servi cu fidelitate și credință bisericii în al cărui serviciu sunt. Indemnați de aceste dispoziții ale altor Ordinariate, s'a ordonat, ca de aici înainte și în dieceza Gherlei, învățătorii să presteze jurământul oficial.

În urma acestui ordin toți învățătorii, cautor-învățătorii (învățătoarele) aleși și aprobați de ordinariat cu ocaziunea introducerii lor în oficiu după prestarea profesiei de credință prescrișă pentru răsăriteni vor avea să depună jurământul officios următor în fața credincioșilor în biserică.

Ca acest jurământ să se poată face cu toată solemnitatea s'a dispus, ca introducerile în oficiu și respective aceste jurăminte să se facă în Dumineca sau sărbătoarea proximă.

Unde e turma. acolo să fie și păstorul. Sunt remarcabile cuvintele rostite de arhiepiscopul gr.-cat. rutean al Lembergului contele Szepticky, care la stăruințele prietinelor săi, ca să fugă dinaintea rușilor, a răspuns:

— Unde e turma, acolo să fie și păstorul.

Acum citim un articol temeinic în „Cultura creștină“, care stăruie deasemenea. că păstorul să nu-și părăsească turma — sub nici o condiție.

În chestia aceasta noi deasemenea ne-am spus părerile. Suntem de acord în toate și așteptăm, ca păstorii să fie ocrotitorii poporației nu numai în timp de pace, ci mai ales în timp de primejdie și războiu.

Edificiile școlare spre scopuri militare. Dl. Ministru de culte comunică o ordinațiune îndreptată către auctoritățile, oficiile și instituturile subalterne referitor la îngăduirea edificiilor școlare pentru scopuri militare — în sensul căreia notifică, cumcă organele administrative au căpătat îndrumare, ca edificiile școlare numai în lipsa extremă să se ia dela destinațiunea lor și recercările pentru localități ale auctorităților militare, dacă numai e cu putință, să le implinească în alt mod. Totuș, când îngrijirea mulților răniți ar cere redarea școlilor spre acest scop, ministrul recercă auctoritățile competente, ca învățământul să nu se sisteze, ci să se continue în altă localitate co-răspunzătoare.

Prețurile maximale. Ordinul ministerial a dat voie municipiilor, ca acelea să statorească prețul bucatelor, după cursul maximal din ultimele două săptămâni ale lunii Octomvrie. Impotriva prețurilor statoreite însă s'au dat mai multe recurse și astfel ministrul de comerț și de agricultură la revizie au căzut de acord asupra unui nou plan, care acum este a se considera ca definitiv. Prețurile maximale privitor la grâu, săcară, cucuruz și orz sunt în general mai scărite, ca și cum a fost până acuma. Prețul grâului este statorit între 41.50 și 39 cor. de maza metrică. S'au făcut scăritările la dorința guvernului austriac, unde prețurile bucatelor au fost și până acum mai mici, ca ale noastre și astfel Austria a fost expusă, ca să nu mai poată importa din Ungaria, unde prețurile au fost mai mari. Recvirarea bucatelor cu ajutorul organelor administrative însă nu este ordonată nici acum.

Schimbarea prinsonerilor neapți pentru serviciul militar. Papa Benedict XV, dela urcarea sa pe tronul papal a lucrat din toate puterile pentru restabilirea păcii. A făcut demersuri diplomatice pentru un armistițiu de Crăciun, dar gândurile nobile ale papei n'au reușit. Ne-succesul acesta însă nu l-a oprit de a continua să meargă pe drumul început și în ziua de anul nou, Sfinția Sa S'a adresat telegrafice domnitorilor Europei, rugându-i în numele iubirii creștine, să accepte propunerea sa, de a schimba prinsonerii, cari nu sunt apți spre serviciul militar. În 4 Ianuarie secretarul de stat Gasparri a putut comunica diplomaților, că puterile beligerante au primit toate, propunerea Sf. Sale. Astfel, că vreo 120—150 mii prinsoneri își

vor redobândi libertatea grație intervenției papei Benedict.

Toți domnitorii au primit cu bucurie propunerea nobilă a papei. Monarhul nostru a răspuns, că adânc pătruns de inițiativa marinimoasă, a îndrumat deja pe reprezentantul monarhiei la Vatican, ca să comunice secretarului de stat, că guvernul său acceptază din principiu nobila propunere și se va nuzi, ca să intre în pertractări cu celelalte state, ca propunerea papei să se realizeze și în praxă, cât mai curând.

În acest sens au răspuns și ceilalți domnitori: împăratul Germaniei Wilhelm, regele Angliei, al Belgiei, prezidentul Poincare, ministrul Bavariei, regele Sârbiei, guvernul otoman și în urmă ministrul de externe rusec, care în telegrama trimisă declară, că țarul mișcat de hotărîrea marinimoasă a papei, și-a dat învoirea la schimbul prinsonerilor, neapți pentru serviciul militar.

Între Germania și Anglia, s'a și făcut acordul necesar pentru schimbarea prinsonerilor. Elveția s'a angajat a mijloci legături între puterile beligerante și probabil, că centrul de transportare a prinsonerilor va fi Genf.

Scrisori din Viena.

Crăciunul și războiul. — Sărbătorile românești. — Colonia română pentru răniți. — Greco-catolici în Viena. — Tinerimea universitară. —

Timbrul serios al vremilor de războie e imprimat pe tot locul și la toate ocaziunile. Bisericiile bătrânului oraș au fost de sărbători — arhipline. O evlavie deosebită stăpânește acum sufletele tuturor, — se pare că de astădată se înalță rugăciuni mai ferbinți depe buzele unora și altora. Iar corul în accente plângătoare stăruie mereu pe lângă cuvintele repetate cu glas de implorare: „Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis“... Dispoziția singulară de acum o ridică numărul surprinzător de mare al femeilor în dolii...

La multele teatre din Viena și chiar la reprezentațiile de cinematograf se țin pe afiș — zilele acestea — pieze serioase, bucăți patriotice, multe din ele cu o notă actuală depe câmpul de războiu sau din atmosfera — lăunștită altădată — sării de Crăciun... Inimile bune a vienezilor s'au deschis cu o liberalitate largă — în preajma sărbătorilor — pentru toți soldații, dar cei aflați în spitalele din loc au fost deadreptul asaltați cu darurile de Crăciun, cari li-s'au împărțit în cadrele unor serbări înălțătoare. Ca să vă puteți face o idee despre dragostea vienezilor față de armată amintesc, că singur în 3 cercuri — din cele 21 a orașului — s'au strâns ca daruri de Crăciun: 50 mii bucați de albituri și vestminte de lână, 270 mii țigarete, 15 mii țigări, 28 mii pachete de tabac, 34 mii pipe, instrumente de aprins și tabachiere, 2200 kg. ciocolată, delicatose, 530 sticle de vin, cognac etc., 18 mii instrumente de scris, 3500 bastoane, 1500 păr. de ghete, ca la 4000 perinute, învalitoare și o mulțime de articlii de folos pentru spitale! Răniții de aici sunt cu adevarat copii d-ismierdați ai orașului.

Veți ști, că avem și mulți români pe aici. Numărul lor se ridică la câteva sute.

Ei încă s'au bucurat de darurile de Crăciun, împărțite la sărbătorile apusene. Totuș atunci a lipsit ceva. A lipsit căldura sufletului românesc, manifestată și prin vorbele simțite a graiului nostru. Au știut cu toții, că sărbătoarea lor vine numai mai târziu. Pentru Crăciunul românesc li-se pregătește o surpriză plăcută de către damele din colonia noastră. — Soldații reconvașcenți vor putea să asculte atunci liturghie românească, în capela unde acum să păstrează și moaștele sf. Ioan cel Nou dela Suceava, patronul Bucovinei; după care urmează o masă comună cu mâncări „naționale“. Impărțirea darurilor se face în cadrul unei mici serbări cu colinde și cântece românești. — Seara e serata-concert a coloniei române din Viena în legătură cu serbarea pomului de Crăciun. Numele organizatorilor, Dna Flore Gramatovici și Drul Ciurcu, sunt o cheazășuire sigură despre succesul acestei sări — se va petrece bine, ca de obicei în cercul intim al coloniei vieneze.

Mai poate fi îndoială, că colonia română desvoaltă o activitate laudabilă — și în vremile grele de acum, în interesul soldaților noștri răniți?! „Comitetul de ajutorare românească“ poate înregistra deja la activul său o muncă frumoasă dezvoltată în interesul soldaților români imprăștiati în cele vre-o 150 spitale din Viena, așa, că a știut atrage atenția binevoitoare asupra-i chiar și a cercurilor celor mai înalte. Damele din comitet vizitează regulat pe românașii noștri, ținându-i în evidență, îi mângăie, îi provăd cu cărți de rugăciuni, calendare, foi, cărți de citit, țigarete etc. și cu un cuvânt își dau silința să alunge din soldați amarul înstrăinării și a durerii.

Comitetul le stă la dispoziție în orice năcașuri: în interesul lor intră în legături cu direcțiunea spitalelor, dă talmaci pentru doctori și îngrijitoare, trimite preoți la cerere, le isprăvește corespondința etc. Roadele binecuvântate a acestei munci altruiste nu se pot spune.

Se înțelege, că o astfel de activitate nu se poate desvolta fără parale. La apelul lansat de comitet s'a strâns și o sumă frumoasă. Chiar și ministrul de externe Berchtold a subscris una miie coroane. Deasemenea ministrul prez. Stürgkh. Gestul acesta a unor bărbați de stat austriaci a fost viu comentat în sinul coloniei române. Ce să-i faci: pe atitudinea românilor se pune azi mare pond!

Avem și o mulțime de soldați greco-catolici, mai ales din comitatele Solnoc-Dobăca, Maramuraș și Bistrița-Năsăud. Aceștia — se înțele li-s'au adus cărți de rugăciuni de a le noastre. Astfel, până acum s'au împărțit peste 500 cărțile, tipărite la Blaj, Orade, Cluj ori Gherla. O mulțumire sufletească am avut văzând, că cele mai bine întocmite sunt tocmai cărțile de rugăciuni ale bisericii unite! Oamenii noștri sunt cât se poate de bine îngrijiiți și în cele sufletești, prin zelul desinteresat a celor 2 preoți români uniți ce-i avem aici. (Unul e Cl. Dr. Iuliu Hossu, dela Lugoj, preot mil. în rezervă).

Dealtimețrelea un caz destul de rar: anul acesta petrec în Viena 5 fețe bisericesti depe teritoriul provinciei noastre mitropolitane. Și încă ceva: răsfoidind listele românilor stabiliți în Viena, mare mi-a fost surprinderea văzând, că majoritatea acestora

sunt — uniți. Și totuși aici până acum n'avem decât o capelă înfloritoare greco-orientală! Și n'avem nici baremi un preot militar stabil, cum au tot neuniții. Intocmai ca în celalalt centru al monarhiei — în Budapesta. Să ne mulțumim și să ne mândrim numai cu *trecutul* glorios al bisericii noastre?

Acolo unde în alți ani era atâta mișcare și viață românească — în localurile „României June“ astăzi e tăcere și pustiu. Societatea nu poate să desvâltoare nici o activitate din lipsa totală de membrii. E de ajuns să amintesc faptul, că din cei vreo 60—70 membrii din anul trecut ai acestei societăți, azi numai vreo 4—5 nu sunt pe câmpul de luptă! Din cifra asta mică putem vedea, ce tribut mare de sânge aduce pe altarul patriei și inteligența noastră — alături cu jumătatea de milion de țărani români mobilizați.

Anul acesta de tot ar fi vreo 15 studenți români înscriși la universitatea de aici. Peste tot numărul studențimei a scăzut foarte mult. — Până când de pildă în anul trecut universitatea din Viena avea la 10 mii ascultători, astăzi numărul lor abia se ridică la ceva peste 2 mii. Dintre aceștia vreo 250 sunt dela facultatea teologică, iar vreo 750 — sunt studențele!

Cele mai multe sale dela Universitate sunt cuprinse acum de „Crucea Roșie“, așa, că în loc de glasurile gălăgioase ale studenților se aud gemetele de durere ale soldaților răniți, între cari se află și vreo 35 români... Dar așa e acum pretutindeni. În toate direcțiile, în toate ramurile de activitate se observă o înecăciună, o muțenie mult grăitoare, pentru că pe planul întâi a ajuns războiul, păgânescul, înfiorătorul război al veacului douăzeci.

Z. P.

Războiul european.

Luptele din sud.

La granițele sârbești nu s'au dat lupte nouă, decât numai mici ciocniri între patrulă. Un atac de noapte al dușmanului a fost respins. Asupra Belgradului s'a început bombardarea de nou, iar asupra orașelor sârbești Pojorovaț și Gradiște au fost aruncate bombe din aeroplane austro-ungare.

Luptele din nord.

Timp mai îndelungat în Bucovina nu s'au desfășurat lupte mai mari. De vreo săptămână însă rușii au concentrat trupe mai mari în Bucovina, făcând presiune asupra trupelor noastre, cari s'au retras la pasurile principale. Telegrammele mai nouă ne spun, că rușii au ocupat aproape întreg teritoriul Bucovinei, ceea ce a avut ca urmare, că toți funcționarii publici, în frunte cu guvernorul Meran, cari erau concentrați în Vatra Dornii, s'au re-

tras în Ungaria, la Bistrița, apoi la Cluj, unde a fost mutat și spitalul militar din Vatra-Dornei. Mitropolitul din Cernăuți Dr. Vladimir Repta, care deasemenea se afla în Vatra-Dornei cu întreg Consistorul, a trecut prin Bistrița și Cluj, mergând la Viena, unde se va stabili definitiv.

În comitatele Șároș, Zemplén, Ung și Maramurăș tot mai sunt trupe rusești, dar numai pela marginile comitatelor și în mare parte respinse spre Galiția. În zilele din urmă numai ciocniri mai mărunte s'au întâmplat între ele și trupele noastre.

În Galiția trupele noastre au trebuit să fie retrase puțin într'un loc, din motive strategice, într'alt loc au silit ele pe ruși să se retragă, iar în Polonia rusească Germanii înaintează spre Varșovia. Nu mai sunt departe de fortăreața aceasta însemnată pe care vreau să pună mâna cu orice preț.

Luptele din vest.

În Franța și Belgia lupta se continuă cu mare înverșunare și cu mari jertfe cerute dela ambele părți beligerante. După lupte grele, purtate ziua și noaptea în curs de o săptămână, Germanii au intrat în Steinbach, localitatea din Alsația, iar Francezii s'au retras până la Than. Și de luni de zile tot cam așa merge: înaintează ori se retrag, când Francezii, când Germanii. La luptă decizivă însă nu ajung lucrurile.

Diverse.

Din cauza sfintei sărbători „Sf. Vasile“ (Anul nou) nrul proxim va apărea Sâmbătă la orele îndatinate.

Tuturor cititorilor și binevoitorilor foii noastre, cari ne-au trimis frumoase cuvinte de îmbărbătare din prilejul apariției de XXV ani a „Unirii“ le exprimăm pe calea aceasta adâncile noastre mulțumiri.

Reuniunea de misiuni. Și-au solvit taxa de membru la reuniunea de misiuni pe anul 1914: On. Alexandru Cojocariu, preot în Telec 3 cor.; On. Mihail Hodárnău, preot în Pata 3 cor.; On. Ștefan Lita, preot în lunca 3 cor.; Preaon. Iosif Lita, protop. Hususău 3 cor. iar pe anul 1915, au solvit: On. Vas. B. Munteșcu, preot în Solovăstru 3 cor.; Pn. Zaheriu Graur, preot în Sidrieșul mare 3 cor.; On. Partenie Grama, preot în Sidrieșul mic 3 cor.; Mon. Ioan Albon, preot în Doștat 6 cor.

P. O. D. Iosif Lita, protopop în Hususău și-a răscumpărat felicitările de anul nou dându-i 10 Cor. în favorul soldaților răniți din spitalul „Sf. George“ din Blaj.

Din dieceza Gherlei. Clericilor absoluți Alexiu Bidian, Andreiu Bojor, Grigoriu E. Butuza, Ioan Cheresteș, Alexiu Cziplé, Vasile Erdöss, Atanaziu Georgiu, George Mânzat, Ioan Nemeș, Valentin Onighi, Ioan Pașca și Atanaziu Sângeorzanu în 17 Decembrie a. c. în capela episcopescă li s'au conferit ordurile mai mici și diaconatul, iar în 19 Decembrie a. c. în Sărbătoarea Sf. Nicolae în biserica parohială din Gherla presbiteratului.

Restrângerea circulației bancnotelor à K 2. Banca Austro-Ungară a hotărât a restrânge emisiunea bancnotelor mici à K 2 — exclusiv pentru trebuințele armatei, pentru care a fost menite dela început aceste bancnote. Pentru trebuințele populației civile banca de emisiune, va pune în circulație cantități mai mari de florini de argint.

Afară de aceasta bancnotele actuale à K 2 —, imprimate în o imprimerie privată, vor fi înlocuite cu bancnote nouă, imprimate în imprimăria proprie a băncii.

Nou comandant de corp în Ardeal. Se comunică din sursă bineinformată, că Majestatea Sa a numit pe generalul *Victor Nyegovan*, fost comandant de divizie în Cluj, de comandantul corpului al XII-lea cu reședința în Sibiu. Noul comandant a luat parte la războiul din Galiția, unde a fost grav rănit și a zăcut mult timp într'un spital din Cluj, unde s'a restaurat pe deplin.

Târgul de vite în Szászsebes se va ține în 26, 27 și 28 Ianuarie, târgul de mărfuri în 29 Ianuarie.

Posta Redacției.

Dlul N. P. în R. Ni-se cere și de airea schimbarea adresei. Unii dintre stimateii abonați ne cer ca «Unirea» să meargă la adresa bisericii, alții ca să vină la adresa personală. Apreciem întru toate aceste dorințe și unde este posibil o facem bucuros. Schimbarea aceasta de adrese însă provoacă nu numai la administrație greutate, dar ne este în multe cazuri păgubitoare. Ne face greutate la evidența — restanțierilor. A mers «Unirea» bunăoară 10 ani la adresa bisericii, iar preotul cel nou o cere personal, natural, că nu vrea să știe de antecedente... Ori a mers la adresa personală, persoana însă este deja în a zecea comună fără să ceară schimbarea adresei ori plane a murit — vine urmașul o ține el, iar după bani ne îndrumă la cel mort. Durere, trebuie să o mărturisim, că avem destule cazuri de aceste. Avem noroc, că se mai află preoți harnici, cari să reguleze restanțele antecesozilor. Salutări.

Proprietar, editor: **Emil Tatar.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Arândă.

Biserica gr.-cat. română din Bistrița la 25 Ianuarie n. 1915, orele 2 d. m. dă în arândă pe cale de licitațiune (cancelaria parohială Bistrița).

„Ospătăria sa din Bistrița“

împreună cu licență largă de beaturi, împreună cu localitățile și clădirile aparținătoare, pe șase ani dupăolaltă începând dela 1 Maiu 1915.

Vadiul este statorit la 1000 coroane bani gata; condițiile de licitațiune și contract stau la îndemâna celor interesați în ziua licitării.

George Stanciu,
protopop-paroh.

Pavel Sângeorzan,
primcurator bis.